

Qanoq iliornikkut Ilinniartut ilaasa praktikkerfissaaleqisarnerat qaangerniarneqarsinnaanersoq pillugu oqallinnissamik siunnersuut
(Inatsisartunut ilaasortaq Loritha Henriksen, Kattusseqatigiit Partiiat)

Akissuteqaat

(Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq)

Inatsisartunut ilaasortaq Loritha Henriksen qanoq iliornikkut Ilinniartut ilaasa praktikkerfissaaleqisarnerat qaangerniarneqarsinnaanersoq pillugu oqallinnissamik siunnersuuteqarpoq.

Aallaqqaasiutigalugu Naalakkersuisut oqaatigissavaat pineqartoq pillugu oqallinnissaq naapertuuttut isigigamikku. Ajornartorsiutit sungiusarluni suliffissaaleqinerup nassatariuartagai Naalakkersuisut ilisimavaat. Tamannarpiaq pissutigalugu 2010-mi aggustimi annikinnerusumik isumasioqatigiittoqarpoq, tassanilu soqutiginnittut tamarmik sungiusarluni suliffissanik amerlanerusunik pilersitsisinnaanermut periarfissat pillugit oqallillutik.

Inuusuttut amerlanerujartuinnartut ilinniagaqarusupput, naallu sungiusarluni suliffissat amerligaluartut, sungiusarlutik suliumasut amerlassusaannut naleqqiullutik sulii ikippallaarput.

Taamaapporlu naak Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit inooqatigiissutsikkut akisussaaneq ullumikkut sulinerminnut ilaatinnerulersimagaluaaraat. Inuutissarsiornermik ingerlatsisut ilinniarsimasunik sulisoqarumapput, ilisimaarilluarpaallu ilinniartut suliaqarfiit akisussaaffigigaat.

Inuutissarsiutinik ilinniarfiit 1. januar 2011-mit tassaalissapput pisortat suliffeqarfiutaat imminnut oqartussaaffigisut, imminerisaminnik siulersuisullit inuutissarsiortunik ingerlatsisunit peqataalluarfigineqartussanik. Tassuunakkut Naalakkersuisut naatsorsuutigaat inuutissarsiutinik ingerlatallit ilinniartunik ilinniartitsinerumut sulii annertunerusumik peqataatinneqalissasut. Neriutigaarput qanimut suleqatigiinnerulernerup sungiusarluni suliffissat amerlanerit aammattaaq pilersikkumaarai.

Sungiusarluni suliffissaaleqisoqartillugu ilinniakkap atuagarsornertaannaanik ingerlatsinissamut periarfissaqartitsinissaq siunnersuutigineqarpoq.

Inuutissarsiutinik ilinniartitsinerit paarlakaattumik ilinniakkatut aaqqissugaapput, ilinniarfimiinnerit atuagarsorfiunerusut sungiusarlunilu sulinerit - assassoriaanerusunik ilinniarfiusut - paarlakaatinneqarlutik. Ilinniartut inuutissarsiummik misilittagaqalernissat inuutissarsiutinik ilinniartitsinerumut pingaarutilimmik ilaavoq. Taamaattumik sungiusarluni suliffissaaleqineq atuagarsornerinnavimmik taarserneqarsinnaanngilaq.

Ilinniarfiusinnaasut amerlisarnissaannut periarfissaasinnaasoq alla tassaavoq, ilinniarfiit – ilinniakkat aaqqissugaanerit akisussaasut – ilinniakkamut atatillugu illersorneqarsinnaasumik, sungiusarluni sulinerit sivikilliseqqullugit kaammatorneqarnerat, tassuunakkut ilinniartut amerlanerit aallartissinnaaqqullugit.

Ullumikkut inuutissarsiutinik ilinniarfiit ilinniarfimmiiginnarluni sungiusarluni sulinissamik periarfissaq atorluartarpaat. Ilinniarfimmiiginnarluni sungiusarnermi ilinniartut ilinniarfimmittit suliakkerneqartarput, sungiusarlutik sulisuugunik suliassaralunut assingusunik. Ilinniarfimmiiginnarluni sungiusarluni sulinermini, ilinniartuq inuutissarsiutinik ingerlataqartuni sungiusarfissarsiusaaq. Aaqquissuussineq pilersinneqarpoq ilinniartut amerlanerit aallartinnissaat siunertaralugu, neriutugalugu ukiup ilinniarfiusup siulliup ingerlanerani ilinniartuq sungiusarluni suliffissarsissasoq. Taamaaliornikkut inuusuttut pisarnermit amerlanerusut inuutissarsiummik ilinniagaqalersinnaapput.

Erseqqissaatigineqassarli ilinniarfimmiiginnarluni sungiusarluni sulineq sulianut atatillugu siunertamut naapertuutinninnerummat, ilinniartup sungiusaasuatalu akornanni attaveqatigiinnerup amigaataanera pissutigalugu.

Aammattaq Danmarkimi immaqalu Islandimi Savalimmiunilu sungiusarluni sulinissamut pitsaanerusemik periarfissaqartitsinissaq siunnersuutigineqarpoq.

Nunat Avannarliit akornanni suleqatigiilluarnep pingaaruteqassusia Naalakkarsuisut isumaqatigaat. Suleqatigiinneq suli nukittorsarneqarlunilu pitsanngorsarneqarsinnaasoq.

Ullumikkut inuusuttavut Danmarkimi sungiusarlutik suliffissarsiorsinnaapput, taamatullu aamma Danmarkimi ilinniarfimmiinnissartik toqqarsinnaallugu. Ajorluartumillu sungiusarluni suliffissaaleqineq Kalaallit Nunaanniinaq atuutinnilaq, Nunanili Avannarlerni tamani nalinginnaasumik ajornartorsiutaalluni.

Inuutissarsiutinik ilinniartitsinermit tunngasuni Nunatta, Islandip Savalimmiullu akornanni suleqatigiittoqalernissaa Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisooqatigiiffiata maanna sulissutigaa. Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ilaatigut inuutissarsiutinik ilinniartitsinerit iluanni ilinniartut ilinniartitsisullu paarlakaannerunissaat anguniagaavoq.

Tamatumunnga uiggiullugu inuusuttut Nunatsinni Nunanilu Avannarlerni sungiusarlutik suliffissarsiornissamut periarfissaat pillugit siunnersorluarneqartarnissaannik qularnaarinissarput pingaaruteqarpoq.

Naggasiutigalugu ilinniakkat nunatsinni pissutsinut naleqqussarneqarnissaat taamaaliornikkullu aamma kalaallisut oqaluttut, naqinnernik ilisarinnissinnaangitsut inuillunniit atuagarsornertaanut malinnaaniarnermik ajornartorsiutillit ilinniagaqarnissaannik qularnaarinissaq siunnersuutigineqarpoq.

Innuttaasut pineqartut taakku ilinniagaqarnissamut amerlanerusunik periarfissinneqartariaqarnerat pillugu Naalakkarsuisut siunnersuuteqartoq isumaqatigaat. Ilutigisaanik pingaartuuvoq ilinniakkat suliamut atatillugu qaffasissusaasa attatiinnarnissaat,. Taamaattumik ilinniakkanik innuttaasunut taaneqartunut assigiinngitsunut immikkut sammititanik pilersitsisoqassaaq.

Kalaallisut oqaluttunut ilinniartitsinikkut neqeroortarnermi ajornartorsiutaavoq suli ilinniartitsisunik kalaallisut ilinniartitsisinnaasunik amigaateqaratta. Ajornartorsiut tamanna inatsisiliornikkut anigorsinnaangilarput taamaallaalli ilinniartitsinikkut anigorsinnaallugu.

Ilinniarsimangitsunut PKU-mik pikkorissartitsinerit kalaallisuunerusoq neqeroortigineqartarput assassoriaanerusarlutillu. Pikkorissartitsinerit taakku nunatsinni qitiusumik ilinniarfiusut suleqatigalugit neqeroortigineqartarput. Matumani ilaatigut taaneqarsinnaapput nunaqarfinni peqqissaanermik sulialittut pikkorissartitsinerit,

sassaalliinermik pikkorissartitsinerit, niuertarfilerinermik pikkorissartitsinerit, kiisalu nunaqarfinni teknikeritut pikkorissartitsinerit.

Naqinnernik ilisarinnissinnaanngitsunut kiisalu allassinnaanatillu atuarsinnaanngitsunut tunngatillugu ullumikkut taamaallaat kommunini Piareersarfiit ilaanni pikkorissartitsisoqartarpoq. Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Aqutsisoqarfik suleqatigiissitanik maannakkorpiaq pilersitsilerpoq, inunnut atuarniarnermik allanniarnermillu ajornartorsiuteqartunut siunissami neqerooruteqartarnissamut pilersaarusiortussanik. Taakku sulinissaannut aningaasanut inatsimmi Ilinniartitaanermut pilersaarummi aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq.

Taamatut oqaaseqarlunga Inatsisartuni kingunilimmik oqallinnissamut ingerlateqqippara.